

Література

1. Пасажиропотік аеропорту «Бориспіль» значно зріс: вражаючі цифри. URL: https://24tv.ua/ukrayina_tag1119 (дата звернення: 12.11.2020).
2. Розпорядження КМУ «Про схвалення Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року» від 30.05.2018 р. № 430-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/430-2018-p> (дата звернення: 12.11.2020).
3. Киев как один из крупнейших региональных Авиа узлов URL: <https://avia.biz.ua/news/experts/24366-kiev-kak-odin-iz-krupnejshih-regionalnyh-avia-uzlov/> (дата звернення: 13.11.2020).

РАЙОННІ ДЕРЖАВНІ АДМІНІСТРАЦІЇ В СИСТЕМІ ОРГАНІВ ВЛАДИ ТА УПРАВЛІННЯ

К.С. Убийвовк, студентка 2 курсу Науково-навчального Інституту Менеджменту і економіки

Л.О. Радіонова, канд. філос. наук, доцент, доцент кафедри філософії і політології

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова*

Відповідно до сучасних конституційних доктрин, що також концептуально закріплено у статті 5 чинної Конституції України, носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в державі є народ [1]. Народ здійснює владу безпосередньо і через органи здійснення державної влади та органи здійснення місцевого самоврядування. Це означає, що народ, як суб'єкт влади найвищого підпорядкування, потенційно може як вирішити будь-яке питання державного і суспільного життя, так і делегувати право здійснювати владні повноваження певним інституціям. Владні повноваження найвищої юридичної сили є винятковим правом народу, зокрема у сфері конституційного ладу, що також закріплено відповідною нормою Основного Закону такого змісту: «право визначати і змінювати конституційний лад в Україні належить виключно народові і не може бути узурповане державою, її органами або посадовими особами». Організаційно-правове забезпечення цієї виняткової норми досягається тим, що здійснення різних владних функцій та повноважень системою відповідних інституцій, чи інакше кажучи, здійснення влади на засадах поділу, тобто структурування влади за функціональною та організаційною рисами є вже суспільним законом. У незалежній Україні також «спрацював» суспільний закон про «структурування влади». Сутність цього закону виражена відповідною нормою чинної Конституції України у такій редакції: «державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову». Як підтвердження концептуальної реалізації цього закону можна також назвати і ст. 7 чинної Конституції України

про те, що «в Україні визнається і гарантується місцеве самоврядування» [1]. Водночас кожний з цих напрямів здійснення як державної влади, так і місцевого самоврядування також функціонально та інституційно структурується. Тільки всебічний аналіз статусу, зокрема юридичного, цих органів дасть можливість реально визначити їх місце і роль у механізмі реалізації завдань і функцій держави.

У сучасних конституційних доктринах громадянського суспільства та правової держави виокремлюється поняття «місцевої влади» чи «територіальної організації влади» інституційна структура здійснення якої є найбільш «наближеною» і такою, що має «найтісніший» зв'язок з громадянином. У концептуальному аспекті це поняття ще немає усталеного змістовного наповнення. До інституційної структури здійснення цієї влади насамперед відносять систему органів здійснення місцевого самоврядування та систему місцевих чи, умовно кажучи, периферійних органів децентрованого та децентралізованого здійснення державної влади, насамперед, виконавчої влади. Ця інституційна структура характеризується також складним комплексом між інституційних відносин, обумовлених їх компетенцією, зокрема, сферою відання.

Міжінституційні владні відносини – категорія як політологічна, так і правова, яка відображає характер, форми, ступінь взаємозв'язку і взаємодії інституцій, зокрема суб'єктів й органів різних видів владної діяльності, зокрема, публічно-владної, державно-владної, самоврядної тощо. Ці відносини є різновидом суспільних відносин [2]. Як і будь-яке інше складне суспільне явище вони структуруються чи поділяються на різні види за різними рисами, зокрема, за функціональною та інституційною. Водночас, у контексті поняття «ординації» та відповідних принципів вони структуруються на координаційні, реординаційні, субординаційні тощо. Вони мають як «вертикальний», так і «горизонтальний» аспекти свого вияву. Основу цих відносин становить принцип взаємодії на засадах законності з метою досягнення певного соціального ефекту. Своєю чергою принцип взаємодії розкривається у мотивованій необхідності чи обов'язку. А це означає, що вони є чи можуть бути також і реординаційними. Усі ці відносини з одного боку визначають зміст і характер права загалом та окремих його галузей, а з другого – визначаються правовими нормами.

Місцеві державні адміністрації, як інститут та орган здійснення влади, водночас є елементом структури міжінституційних владних відносин. Зокрема, це елемент підсистеми органів здійснення виконавчої влади в системі органів здійснення державної влади та системного комплексу суб'єктів здійснення публічної влади. Через місцеві державні адміністрації певним чином, зокрема опосередковано, здійснюються взаємовідносини з одного боку Президента України, як суб'єкта здійснення публічної влади, а з другого – всієї системи органів здійснення державної влади та, найперше, органів здійснення виконавчої влади як з органами здійснення місцевого самоврядування, так і з відповідними громадами й окремими громадянами, а також і з громадським сектором.

У сучасній українській конституційній моделі місцеві державні адміністрації за своїм конституційно-правовим статусом є найбільш «наближеними» і такими, що мають «найтісніший» зв'язок з громадянином, органами із системи органів здійснення державної влади, насамперед, виконавчої. Гіпотетично це означає, що держава якраз через систему цих органів виконує свої обов'язки щодо утвердження і забезпечення прав і свобод людини, вирішуючи питання місцевого значення в межах Конституції і законів України. Очевидно, що місцеві державні адміністрації є органами здійснення виконавчої влади в частині внутрішньої політики держави щодо безпосереднього вирішення питань місцевого значення, тому також уповноважені вживати заходів для її забезпечення у діяльності органів здійснення місцевого самоврядування.

В аспекті статусу та діяльності місцевих державних адміністрацій необхідно враховувати те, що зміст місцевого самоврядування, яке в Україні визнається і гарантується, полягає у самостійному вирішенні територіальною громадою питань місцевого значення в межах Конституції і законів України в порядку, встановленому законом, як безпосередньо, так і через органи здійснення місцевого самоврядування. Це концептуально закріплено відповідними нормами Основного Закону. Проте потребує доктринального та офіційного тлумачення поняття ст. 140 Конституції України в частині того, що таке «межі» Конституції та законів України, а також що таке «порядок» встановлений законом. Адже цілком логічно виникає запитання про межі самостійності здійснення місцевого самоврядування та його захисту від втручання держави та окремих органів здійснення державної вади.

Нормативно-правовою базою відносин місцевих державних адміністрацій з іншими суб'єктами та органами влади є, насамперед, чинна Конституція України та поточне законодавство, яке у контексті міжінституційних відносин потребує як ґрунтовного перегляду, так і доопрацювання та розвитку. В основу цього мають бути покладені питання ефективності функціонування державного механізму загалом і кожного його елемента зокрема в аспекті створення умов і забезпечення прав й свобод людини.

Водночас варто зазначити, що чинним законодавством ще належно не врегульовано питання щодо діяльності органів здійснення влади та, насамперед, поведінки державних службовців, працівників місцевих державних адміністрацій, зокрема, керівництва (адміністрації) місцевої державної адміністрації у частині відносин з Президентом України, Кабінетом Міністрів України, центральними органами здійснення виконавчої влади, Верховною Радою України та органами здійснення місцевого самоврядування, їх посадовими особами. Адже, відповідні посадові та службові особи, як спеціальні суб'єкти права, під час здійснення своїх службових функцій та повноважень, на наш погляд, зобов'язані діяти ефективно за своїм внутрішнім, власним, не нав'язаним ніким переконанням, що ґрунтується на всебічному, повному та об'єктивному розгляді всіх обставин справи в їх сукупності лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені законодавством.

В аспекті відповідального здійснення влади, окремого розгляду потребує поняття «шкоди», завданої діяннями (діями чи бездіяльністю) відповідних суб'єктів. Мається на увазі, чи поняття «шкода» щодо інтересів народу, громади та людини розглядати в аспекті тільки незаконності їхніх актів, діянь і рішень, чи також в аспекті порушення або невиконання принципу так званої «ефективної поведінки», коли до особистісно чи суспільно «шкідливого» та протиправного відносимо не тільки незаконне, а також і неефективне, неекономічне, неоптимальне діяння тощо будь-яких суб'єктів та органів здійснення влади, зокрема, органів здійснення державної влади та органів здійснення місцевого самоврядування, їх посадових осіб. Юридизація в ширшому сенсі поняття «шкоди» в аспекті протиправних актів, діянь та рішень, до яких відносимо також «неефективну поведінку», на наш погляд, матиме значний як безпосередній, так і релятивний вплив на діяння всіх суб'єктів здійснення влади.

Література

1. Конституція України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 08. 11. 2020).
2. Радіонова Л. О. Партисипативна демократія як імператив демократизації політичної системи України. / Л. О. Радіонова // Україна і Світ: політичні процеси у глобальному та регіональному вимірі: зб. матеріалів Міжнародної наук-практич. конференції / [редкол.: С. А. Копилов, С. Г. Вонсович та ін.]. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2019. С. 159-166.

СОЦІАЛЬНА ЗГУРТОВАНІСТЬ РЕГІОНУ

А.А. Хмелєвська, студентка 3 курсу Навчально-наукового Інституту економіки і менеджменту

Л.О. Радіонова канд. філос. наук, доцент, доцент кафедри філософії і політології

Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, Україна

Актуальність дослідження соціальної згуртованості обумовлена соціальною напруженістю, відсутністю стабільної зайнятості, суттєвою поляризацією населення за економічним статусом, проблемами демографії, криміналізацією. Соціальна ізоляція неадаптованих груп призводить до динаміки процесів нерівності, що не дозволяє створити рівний доступ до ресурсів, які визначають якість життя. Згуртоване суспільство відрізняється балансом культури і соціальної структури, зберігає стабільність, поки